



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на околната среда и водите
БАСЕЙНОВА ДИРЕКЦИЯ „ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН“

ПРОЕКТ!

**МЕЖДИНЕН ДОКЛАД ЗА НАПРЕДЪКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ОТ
МЕРКИ КЪМ МОРСКА СТРАТЕГИЯ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

Настоящият доклад се изготвя на основание чл. 18 от Рамкова директива за морска стратегия 2008/56/ЕС (РДМС) и чл. 15 от Наредба за опазване на околната среда в морските води, приета с ПМС № 273 от 23.11.2010 г., обн., ДВ, бр. 94 от 31.11.2010 г., в сила от 30.11.2010 г., съгласно който пред Европейската комисия се представя междинен доклад за напредъка по изпълнението на програмата от мерки (ПоM) в срок до три години, считано от първоначалното публикуване или актуализиране на програмата от мерки по чл. 12. Целта на настоящия доклад за напредъка на изпълнението на програмата от мерки за постигане на добро състояние на морската околнна среда (ДСМОС) е да представи постигнатото изпълнение на заложените в програмата мерки, съгласно РДМС и съобразно ръководството за докладване на Програмата от мерки (чл. 13), изключенията (чл. 14) и междинните доклади (чл. 18) на ЕК от юли 2018 г. Съгласно чл. 3, ал. 4, т. 10 от Наредбата за опазване на околната среда в морските води (ПМС № 273 от 23.11.2010 г.) в Република България, компетентният орган за разработването и прилагането на програмите от мерки е Басейнова дирекция Черноморски район (БДЧР) към Министерството на околната среда и водите (МОСВ).

Докладът е изгotten, следвайки препоръчаната структура и предписанията на Ръководството за докладване на Програмата от мерки (чл. 13), на изключенията (чл. 14), и междинните доклади (чл. 18) за Рамкова директива за морска стратегия от юли 2018 г.

В настоящия доклад са използвани данни от действащото на БДЧР, както и данни, предоставени от определените като отговорни институции за прилагането на мерките от ПоM на Република България.

Въведение:

Морската стратегия на Република България (МС) е изгottenа с цел транспониране на изискванията на Рамкова директива за морска стратегия 2008/56/ЕС в българското законодателство с Наредбата за опазване на околната среда в морските води (в сила от 30.11.2010 г., приета с ПМС № 273 от 23.11.2010 г.) и изпълнението на ангажиментите на България по чл. 1, т. 1 и 2 от РДМС. Морската стратегия за периода 2016 - 2021 г. и програмата от мерки са приети с Решение №1111/29.12.2016 г. на Министерски съвет.

Първоначалната оценка на състоянието на морската околнна среда (съгласно чл. 8 от РДМС), дефинициите за добро състояние на морската околнна среда - ДСМОС (съгласно чл. 9 РДМС) и набелязването на екологични цели и свързаните с тях индикатори (съгласно чл. 10 РДМС) представляват първата част от морската стратегия. Програмата за мониторинг (съгласно чл. 11 от РДМС) е втората част на морската стратегия и е разработена през 2014 г. Проектът на Програмата от мерки е разработен в съответствие с член 13 (1) от РДМС и съответно чл. 12 от Наредбата за опазване на околната среда в морските води. Морската стратегия разглежда 11 качествени дескриптора, както следва:

- Дескриптор 1 Биологично разнообразие – дънни местообитания и
- Дескриптор 6 Цялост на морското дъно
- Дескриптор 1 Биологично разнообразие – пелагични местообитания
- Дескриптор 1 Биологично разнообразие – Риби

- Дескриптор 1 Биологично разнообразие – Морски бозайници
- Дескриптор 2 Неместни видове
- Дескриптор 3 Търговски видове риби и черупкови, обект на промишлен риболов
- Дескриптор 5 Еутрофикация
- Дескриптор 7 Изменения на хидрографските условия
- Дескриптор 8 Концентрация на химични замърсители в морската околнна среда
- Дескриптор 9 Замърсители в риба и други морски храни
- Дескриптор 10 Морски отпадъци
- Дескриптор 11 Въвеждане на подводен шум и енергия в морската околнна среда

При първоначалната оценка на състоянието на морската околнна среда (за периода 2006-2011 г.) са идентифицирани празноти в наличните данни и познанието за дефиниране на Добро Състояние на Морската Околна среда (ДСМОС) по регламентираните 11 Дескриптора на РДМС. Съответно не са разработени и дефиниции, индикатори и цели за ДСМОС по част от дескрипторите, а разработените имат нужда от доразвиване и валидиране.

През 2014 г. Европейската комисия публикува своята оценка съгласно чл. 12 от РДМС на докладите за изпълнение на чл. 8, 9 и 10 от РДМС от държавите членки. Пакетът с оценка от ЕС съдържа технически оценки за всяка държава членка (включително за България) и за всеки морски регион (включително за Черноморски регион). В оценката си, Европейската комисия отправя няколко препоръки, които трябва да бъдат взети под внимание от България в по-нататъшния процес на прилагане на РДМС. Европейската комисия освен това установи, че координацията на прилагането на РДМС в четирите морски региона на ЕС, в т.ч. Черноморския регион, се нуждае от подобрение, и препоръча приносът на държавите членки към регионалната работа да бъде подсилен за целите на РДМС с помощта на подкрепата на ЕС. По отношение на регионалното ниво, основните аспекти (посочени в COM (2014) 978 и SWD (2014) 499) на препоръките на Европейската комисия, са:

- допълнително разработване за специфичните критерии за ДСМОС на ниво регион и на ниво екосистема, по-конкретно за тези дескриптори или параметри, за които липсва законодателство на ЕС;
- систематично идентифициране на празнотите в наличната информация, които пречат на по-амбициозното, базирано на риска определяне на ДСМОС и подпомагане на попълването на тези празноти, като същевременно се прилага принципът на предпазните мерки;
- синхронизиране на времевите графици и методологиите на регионалните оценки, за да станат те, в допълнение към останалите им цели, още по-полезни за държавите членки като база за тяхната оценка съгласно РДМС (например като резюме или обединяващ доклад 10);
- съвместно идентифициране на празнотите в наличната информация и данни, и приемане на съвместни инициативи (например чрез проекти, научни инициативи или практики по събиране на данни) за своевременно попълване на тези празноти.

За попълване на установените пропуски в наличната информация е планиран и реализиран проект ISMEIMP. Периодът на изпълнение на проекта съвпада с периода на ревизия на европейско ниво на разбирането за ДСМОС и на свързаните с това ключови документи:

- Решение 2010/477/ЕС за определяне на критерии и методологични стандарти за добро екологични състояние на морските води, както и на спецификации и стандартизиранi методи за мониторинг и оценка. То е актуализирано с решение 2017/848/ЕС;
- Анекс III на Рамкова директива за морска стратегия 2008/56/ЕО (РДМС).

Предвид значителните промени в концепцията за ДСМОС и съответно наличието на почти финализирани версии на същите в хода на изпълнение на проекта е решено да се работи с проектите на актуализираните документи, за да се осигури:

- Приложимост на резултатите от проекта, които се явяват ключови за изпълнението на ангажиментите на Република България по прилагането на РДМС;
- Ефективност и устойчивост на резултатите.

Като резултат от проекта е разработена програмата за мониторинг, в съответствие с ревизираните решения на ЕК.

Програмата от мерки на Република България е изготвена въз основа на първоначалната оценка, определението за "добро състояние" (ДСМОС) за Република България, и на екологичните цели, дефинирани през 2012 г. Според РДМС, ПоМ трябва да помогне за намаляване на натиска върху морската околната среда, от страна на човешката дейност и за подобряване на състоянието ѝ. Целта на ПоМ е да се поддържа или постигне ДСМОС до 2020г.

1. Екологични цели:

Екологичните цели са определени съгласно чл. 10 от РДМС, за да насочват хода на постигане на ДСМОС. Те адресират намаляване на антропогенния натиск и необходимото ниво на защита за подобряване на състоянието на околната среда. Екологичните цели образуват основата за извеждане на мерки и за тази цел те трябва да бъдат конкретни и количествени. Екологичните цели са предназначени за преодоляване на несъответствията между настоящото състояние на морската околната среда и ДСМОС, при условие, че са поставени по адекватен и последователен начин. Те образуват основата за съставяне на национални, регионални, европейски и международни мерки, които се изискват съгласно чл. 13 от РДМС (чл. 12 от НООСМВ) за постигане и/или поддържане на ДСМОС.

При преразглеждане и актуализиране на екологичните цели (чл. 17 от РДМС) следва да бъде обърнато внимание на необходимостта от тяхното конкретизиране и свързването им с мерките. След това за база за преразглеждане и актуализиране на ПоМ трябва да се използват най-актуалните и конкретни цели (чл. 17 от РДМС). ПоМ трябва да идентифицира съществуващите мерки или мерките по РДМС спрямо всяка цел. Индикаторите, свързани с целите, трябва да позволяват измерване на напредъка в постигането на целите и от там ефективността на мерките.

Целта на мерките е да намалят преобладаващите натиск и въздействия върху морската среда, причинени от човешките дейности, и, когато е практически възможно, да възстановят морските екосистеми в територии, които са били неблагоприятно засегнати (чл. 1, параграф 2 от РДМС).

Първоначалната оценка съгласно чл. 8 от РДМС и определянето на ДСМОС през 2012 г. имат за цел да осигурят отправна точка за определяне на екологични цели и, съответно, за съставяне на мерки за постигане на ДСМОС. Оценката на Европейската комисия на докладите на държавите членки по чл. 8, 9 и 10 от РДМС през 2014 г. идентифицира няколко недостатъка в прилагането на РДМС, което доведе до следните развития на ниво ЕС през 2017 г.:

- Преразглеждане на Решение на Комисията 2010/477/ЕС относно критериите и методологичните стандарти за добро екологично състояние на морските води и замяната му с Решение на Комисията (ЕС) 2017/848 от 17 май 2017 г. за определяне на критерии и методологични стандарти за добро екологично състояние на морските води, както и на спецификации и стандартизириани методи за мониторинг и оценка, и за отмяна на Решение 2010/477/ЕС.

- Директива на Комисията (ЕС) 2017/845 от 17 май 2017 г. за изменение на Директива 2008/56/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на примерните списъци от елементи, които следва да се вземат предвид при подготовката на морски стратегии. Изменението има за цел да хармонизира в по-голяма степен Приложение III от РДМС с чл. 8, 9 и 10 от РДМС.

Освен това, в резултат от оценката на Европейската комисия, България преразгледа екологичните си цели, поставени съгласно чл. 10 от РДМС през 2014 г. Тези -Ревизираните екологични цели послужиха като основа за разработването на ПоМ 2016 – 2021 за България.

С оглед на посочените промени в изискванията на ЕС за прилагане на РДМС, чрез предстоящата актуализация на оценката (чл.8 от РДМС), определяне на ДСМОС (чл. 9 от РДМС),екологични цели и свързаните с тях индикатори (чл. 10 от РДМС) от България през 2020 г. ще осигури нова отправна точка за преразглеждане и актуализиране на ПоМ до 2021 г.

2. Описание и оценка на съществуващите мерки.

Съгласно чл. 13, параграф 1 от РДМС/чл. 12, ал. 1 от НООСМВ: По отношение на всеки отнасящ се до тях морски регион и подрегион държавите членки определят мерките, които е необходимо да бъдат приети, за да се постигне или поддържа добро състояние на околната среда в техните морски води, съгласно определението в член 9, параграф 1.

. Тези мерки се разработват въз основа на първоначалната оценка, направена съгласно член 8, параграф 1, като се имат предвид екологичните цели, определени съгласно член 10, параграф 1, както и като се отчитат типовете мерки, изброени в приложение VI.

Според чл. 13, параграф 2 от РДМС/чл. 12, ал. 2 от НООСМВ държавите членки интегрират мерките, разработени съгласно параграф 1, в програма от мерки, като вземат предвид и други подобни мерки, необходими според изискванията на законодателството на Общността, и по-конкретно на Директива 2000/60/ЕО, Директива 91/271/ЕИО на Съвета от 21 май 1991 г. за пречистването на градските отпадъчни води и Директива 2006/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 февруари 2006 г. за управление качеството на водите за къпане, както и на последващо законодателство относно екологични стандарти за качество в областта на политиката за водите, или според международни споразумения.

Съгласно чл. 13, параграф 7 от РДМС/чл. 12, ал. 7 от НООСМВ в своите програми от мерки държавите членки посочват как ще бъдат изпълнени тези мерки и как ще спомогнат за постигане на екологичните цели, определени съгласно член 10, параграф 1.

В съответствие с чл. 17, параграф 2 от РДМС буква г) и чл. 14, ал. 1 и 2 от НООСМВ за целите на параграф 1 от РДМС държавите членки веднъж на всеки шест години след първоначалното им разработване преразглеждат по координирания начин, посочен в член 5 програмите от мерки, разработени съгласно член 13, параграф 2.

Чл. 13, параграф 2 от РДМС изисква ПоМ да вземат под внимание и други подобни мерки, необходими според изискванията на останалото законодателство на Общността и международните споразумения, включително тези съгласно съответните Регионални морски конвенции. Изискванията по отношение на мерките, съставени съгласно други политики, и тези, които трябва допълнително да бъдат съставени съгласно чл. 13, параграф 1 от РДМС, се различават. В резултат от това е направено разграничение между „съществуващи“ мерки и „нови“ мерки. ПоМ поставя съществуващите и новите мерки в контекста на едните спрямо другите, и на екологичните цели.

„Съществуващи“ мерки са мерки, свързани с постигането и поддържането на ДСМОС съгласно РДМС, които са приети и приложени по други политики (Категория 1а), или които са приети по други политики, но все още не са приложени или не са напълно приложени (Категория 1б). Те включват, например, предприетите мерки в рамките на РДВ, Директивата за наводненията, Директивата за пречистване на градските отпадъчни води, Директивата за местообитанията и Директивата за птиците; в рамките на секторни политики на ЕС, като Общата политика в областта на рибарството и Политиката на ЕС в областта на морския транспорт; както и в рамките на международни споразумения, като Букурещката конвенция, Конвенцията за управление на баластните води и MARPOL.

Обобщението на съществуващите мерки в табличен вид включва следната информация:

- Име на мярката;

- Общо описание;
- Връзка с ключовите типове мерки съгласно РДМС;
- Връзка с екологичните цели, съгласно РДМС;
- Връзка с дескриптор и ДСМОС;
- Води, за които се прилага (повърхностни, подземни или морски води);
- Връзка с Директиви/Европейско законодателство;
- Връзка с код на мярката съгласно националния каталог в съответствие с Рамкова директива за водите;
- Ниво на прилагане на мярката национално/международн;
- Категория на мярката, съгласно РДМС (1a/1b);
- Стадий от прилагането на мярката;
- Период на стартiranе (ако не е стартирала), период на изпълнение (ако е стартирала);
- Координация (двустррана/регионална);
- Отговорни/компетентни органи по отношение прилагането на мярката.

Съгласно ръководството за докладване има обособени четири категории мерки:

Чл. 13(1) и 13(2) Мерки, отнасящи се до постигането и поддържането на ДСМОС по РДМС, които са приети съгласно други политики и са изпълнени.	1.a
Чл. 13(1) и 13(2) Мерки, отнасящи се до постигане на ДСМОС по РДМС, които са приети съгласно други политики, но не са изпълнени или не са напълно изпълнени.	1.b
Чл. 13(3) Допълнителни мерки за постигане на ДСМОС, надграждащи върху съществуващи процеси на изпълнение във връзка с друго законодателство на ЕС и международни споразумения, които обаче надхвърлят техните изисквания.	2.a
Чл. 13(3) Допълнителни мерки за постигане на ДСМОС, които не надграждат върху съществуващо законодателство на ЕС или с международни споразумения, т.е. са напълно нови.	2.b

Обобщена информация за изпълнение на мерките от Програмата от мерки:

Вид мярка	Общ брой	Стартирали	Завършени	Не стартирали
Съществуващи: 1 а	25		25	
Съществуващи: 1 б	25			
Нови 2 а:	23	15	-	8
Нови 2 б:	0			

3. Нови мерки

3.1. Програма от мерки.

Българската програма от мерки обединява мерки, насочени към опазване на биологичното разнообразие, намаляване на въздействието на човешките дейности върху морското дъно, стимулиране на устойчивото използване и управление на морските ресурси (връзка със запасите на черноморските видове риби / черупкови организми), предотвратяване

на разпространението на инвазивни видове,eutroфикацията, намаляване количеството на замърсителите, намаляване на количество на отпадъците на плажовете и в морската среда, предотвратяване и ограничаване на евентуално шумово замърсяване, влияещо върху черноморските бозайници и риби.

Настоящата програма от мерки е планирана така, че да осигури намаляване на антропогения натиск, за който не са планирани мерки в актуализирания ПУРБ за Черноморския басейнов район или за които се счита, че планираните мерки не биха били достатъчни за постигане на ДСМОС, съгласно изискванията на РДМС.

Програмата от мерки се отнася за цялостната морска акватория в юрисдикцията на Република България – крайбрежни, териториални морски води и изключителната икономическа зона.

Периодът на изпълнение на програмите от мерки е от 2016 до 2021 г.

Програмата от мерки (ПоМ) е изготвена въз основа на първоначалната оценка, определението за "добро състояние" (ДСМОС) за България, и на екологичните цели, дефинирани през 2012 г. Според РДМС, ПоМ трябва да помогне за намаляване на натиска върху морската околнна среда, от страна на човешката дейност и за подобряване на състоянието ѝ. Целта на ПоМ е да се поддържа или постигне ДСМОС до 2020г. Някои съществуващи европейски и национални политики (по околнна среда и секторни) и техните инструменти, включват мерки, които допринасят за опазване на морската околнна среда на различни нива (местно, регионално, морско субрегионално, национално, европейско и международно). Тези съществуващи мерки са включени в ПоМ (като "съществуващи" мерки) и не са описани в подробности.

Според чл. 13 от РДМС, ПоМ съдържа набор от мерки, за чието прилагане държавата-членка е отговорна, които са съгласувани помежду си и са съотносими към поставените екологичните цели. Програмата от мерки може да съдържа два основни типа мерки:

Съществуващите мерки са приети в рамките на други политики, които са изцяло или частично от значение за постигането на екологичните цели набелязани през 2012 г. Те включват, например, предпrietите мерки в рамките на Директивата за местообитания, на Директивата за птиците, Рамковата директива за водите, Директивата за наводненията и Директивата за градските отпадъчни води или на някои "секторни" политики (Конвенциите за баластните води, за общата политика в областта на рибарството, за морска транспортна политика).

"Нови" мерки са мерки, идентифицирани в ПоМ, които са необходими за поддържане или постигане на ДСМОС до 2020 г., когато съществуващите мерки не са достатъчни. Те могат да бъдат мерки за допълване на съществуващите такива (за укрепване, оптимизиране или разширяване на географския обхват) или изцяло нови. Могат да съдържат препоръки за действия, които да се осъществяват на национално, трансгранично и международно ниво.

През 2017 г. приключва проект със заглавие „Прилагане на Рамкова директива за морска стратегия (РДМС) 2008/56/EО в България – разработване на програми от мерки съгласно член 13“, разработено в рамките на Програмата за консултантска помощ (AAP) за опазване на околната среда в страните от Централна и Източна Европа, Кавказкия регион и Централна Азия, както и други страни, граничещи с Европейския съюз – програма на Федералното министерство на околната среда, опазването на природата, строителството и ядрената безопасност на Германия (BMUB).

Ръководството има следните цели:

- да предостави практически наръчник за съставяне и актуализиране на ПоМ съгласно чл. 13 от РДМС в България и за координиране на процеса на национално ниво. То обхваща придобития опит в съставянето на първата ПоМ в България през 2015/2016 (наричана от тук нататък „ПоМ 2016–2021“). В това си качество, ръководството е насочено към различни институции в България, които участват в разработването и прилагането на РДМС и ПоМ;
- да послужи като основен документ, който улеснява докладването към ЕС;

- да послужи като средство за двустранна координация и за общо разбиране с Румъния на концептуално ниво. Ръководството взема под внимание финансирания от ЕС проект „Техническа и административна подкрепа за общо прилагане на РДМС в България и Румъния – Фаза II за Общ документ за регионална координация на мерките по чл. 13 от РДМС в морски регион Черно море, съставянето на който е възложено на АРКАДИС;

- да бъде образец за добра практика и принос за Конвенция за опазване на Черно море от замърсяване (Букурещката конвенция) в насърчаването на регионалното сътрудничество и координация.

Създадени са формуляри за всяка нова мярка от окончателните 23 трансгранични и национални мерки включени в българската ПoM, като е работено в посока уеднаквяване и съответствие между формулярите за България (за национални и трансгранични мерки) и Румъния (за трансгранични, а вероятно и национални мерки).

Структурата на формулярите съответства на определения от ЕК образец за докладване и е в съответствие с чл. 13 (9) от РДМС като следва модела за унифициране и улесняване на докладването. Посочената по-горе структура може да се разглежда и като вид "ръководство", спомагащо и улесняващо изготвянето и конкретизирането на отделните мерки.

При създаване на програмата от мерки е осъществена координацията между България и Румъния в рамките на проект на ЕК. Той е фокусиран върху трансграничните мерки Организирани са и множество двустранни срещи с участието и на заинтересовани страни.

Мерките от Стратегически план за действие към Букурещката конвенция са взети предвид при изготвяне на първоначалния списък от съществуващи и нови мерки.

Новите мерки са подробно описани както следва: точно описание на мярката и дейностите/стъпките, свързани с реализирането ѝ, връзката с движещите сили, характеристики и поставени екологични цели, финансова оценка, техническа осъществимост, социо-икономическа оценка (разходи/ползи и разходи/ефективност) и тяхното въздействие върху околната среда, които трябва да бъдат взети под внимание при определянето на приоритетите мерки, и възможните алтернативи.

Програмата от мерки (https://www.bsbd.org/bg/m_env_and_action.html) обхваща 9 теми: седем от тях са свързани с единадесетте качествените дескриптори на морската среда, а две са допълнителни теми: защитени морски зони и общи (кръстосани мерки, свързани с управление в по-широк смисъл, като координацията между администрациите, участието на обществеността).

- Обхватните от ПoM теми включват:
- Биоразнообразие (дескриптори 1, 4 и 6);
- Неместни видове (дескриптор 2);
- Търговски видове риби и черупкови (дескриптор 3);
- Еутрофикация, замърсители и ефекти от замърсяването, замърсители в риба и други морски хrани (дескриптори 5, 8, 9);
- Изменения на хидрографските условия (дескриптор 7);
- Морски отпадъци (дескриптор 10);
- Въвеждане на подводен шум и енергия (дескриптор 11);
- Морски защитени зони;
- Общи мерки.

Следва да се обърне внимание, че разделянето на мерките според различните режими на действието им е удобно при разработването им и описането им, но не се използва за структуриране на доклада.

Според режима на действие

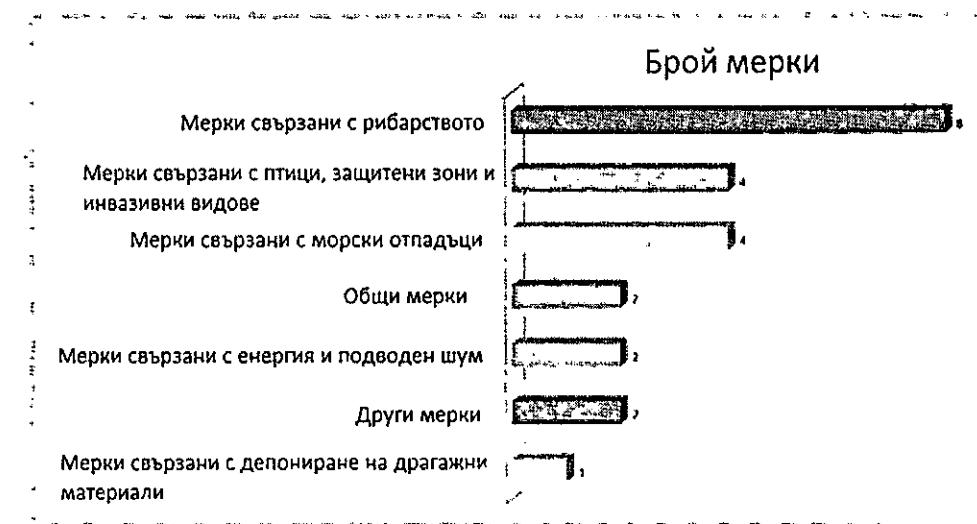
Технически: действително действие, което може да се види (и измери) в тази област. По-широко обхватните мерки обикновено са с технически начин на действие.

Законодателни: адаптиране или допълване на националното законодателство имащо отношение към опазването на околната среда, постигането на екологичните цели и постигането / поддържането на ДСМОС

Икономически: като икономически стимули, които предоставят финансови мотиви за стимулиране на желаното поведение или обезкуражават нежелано такова. Финансовите инструменти често са насочени към усвояването на технически мерки, например субсидия от 20% за всеки допълнително поставен кош за боклук в морските курорти.

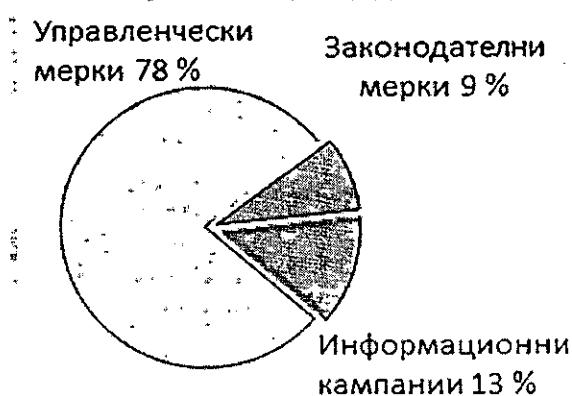
Политически: инструменти на политиката, които могат да бъдат икономически стимули, но също така и други инструменти, като например доброволни споразумения със заинтересованите страни, комуникационни стратегии, повишаване на осведомеността и образоването. Например, правителството стартира информационна кампания, за разясняване на новата субсидия за допълнително поставените кошове за боклук в морските курорти; или морски курорти информират своите клиенти, за местоположението на кофите за боклук; или учители обясняват на децата, че е забавно да се събират отпадъци и да се поставят в кошове за боклук и колко чиста би била плажна ивица, ако това се прави от всички.

Мерките от ПoM на Република България според характера на прилагане могат да се представят така:



Фигура 1: Мерки от ПoM според характера на прилагане.

Според режима на действие мерките се класифицират както следва:



Фигура 2: Мерки от ПoM на Република България според режима на действие

3.2. Отчет по изпълнение на мерките

За докладване на напредъкът по изпълнението на мерките от програмата от мерки е изискана информация от МОСВ, с писмо с изх. № 04-01-534/25.06.2019 г. В оперативен порядък е получена препратена информация чрез МОСВ, от компетентните органи (МЗХГ, МТИС, ДППИ, УООП, НСЗП, МЕ, ИАРА). Докладва се съгласно получените формуляри за докладване на напредъка при изпълнението на мерките към Морска стратегия на Република България, изискани от компетентните институции с писмо от МОСВ с изх. № 05-08-1322/26.07.2019 г. и предоставяна своевременно в Басейнова дирекция Черноморски район.

След обобщаване на информацията получена от различните компетентни институции изпълнението на мерките от програмата от мерки по РДМС е представено по-долу:

3.2.1. Мярка 1 „Управление и намаляване на дифузните източници на замърсяване, включително атмосферните отлагания на замърсители“.

Мярка 1 „Управление и намаляване на дифузните източници на замърсяване, включително атмосферните отлагания на замърсители“ с код BLKBG-M001-TRB е трансгранична. Компетентни институции по нея са: МОСВ, БДЧР, РИОСВ, ИАОС, НИМХ. Мярката е стартирала. Отчетено е, че е дадено становище до Програмния оператор във връзка с подготвителна фаза: Включване изпълнението на фаза 1 на мярката при определяне на обхвата на програмен период 2014-2021 г. на ФМ на ЕИП за МОСВ. В началото на 2019 г. е обявена процедура за набиране на проектни предложения.

Публикувана е покана BGENVIRONMENT-2.001 - Открита покана № 1 „Дифузно замърсяване на морски води“ по Резултат 2: „Система за оценка, мониторинг и управление на морските води“ на сайта на МОСВ. Целта на поканата е да бъде разработена методология за оценка на натиска и въздействието от дифузни източници на замърсяване (включително атмосферни отлагания) върху морската среда и да бъдат разработени мерки за намаляване на замърсяването от сухоземни източници върху морската среда.

3.2.2. Мярка 2 „Въвеждане на Еко-етикетиране (базирано на съществуващи релевантни еко - етикети)“.

Мярка 2 „Въвеждане на Еко-етикетиране (базирано на съществуващи релевантни еко - етикети)“ с код BLKBG-M002-TRB е трансгранична. Компетентни институции по нея са: МЗХГ, БАБХ и ОДБХ. Мярката не е стартирала. Отчетено е, че ежегодно се провежда мониторингова програма за контрол на храни, в която са включени химични и микробиологични замърсители в риби и черупчести организми, съгласно изискванията на Регламент 1881/2006 г.

3.2.3. Мярка 3 „Разработване на Регионален план за действие за Черно море по отношение на морските отпадъци (обща методология за количествена оценка на морски отпадъци, идентифициране на източниците, наказателни мерки и др.)“.

Мярка 3 „Разработване на Регионален план за действие за Черно море по отношение на морските отпадъци (обща методология за количествена оценка на морски отпадъци, идентифициране на източниците, наказателни мерки и др.)“ с код BLKBG-M003-TRB е трансгранична. Компетентни институции по нея са: МОСВ, БДЧР, РИОСВ. Мярката е стартирала. Не е сформирана национална работна група. От БДЧР са изгответи и представени становища по “Регионалния план за действие за морски отпадъци за Черно море” и “Ръководство за мониторинг на морските отпадъци в Черноморската екосистема“. “Регионалния план за действие за морски отпадъци за Черно море” е приет на 34-та среща на Черноморската Комисия проведена на 24-25.10.2018 г., в Истанбул, Турция.

Предвижда се изпълнение на дейности по мярката по предефиниран проект „Познания и информация по отношение на регионални дейности за опазване на Черно море“ (SCIRENA Black Sea), в рамките на програмата на ЕИП за 2014-2021 г. „Опазване на околната среда и промени в климата“.

3.2.4. Мярка 4 „Подобряване на управлението на отпадъците, генериирани от кораби“.

Мярка 4 „Подобряване на управлението на отпадъците, генериирани от кораби“ с код BLKBG-M004-TRB е трансгранична. Комpetентни институции по нея са: МТИТС, ИАМА. Изпълнението на мярката е стартирало. Отчетено е, че през 2018 г. управляващият орган на Изпълнява се проект по ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014 – 2020 г. за „Техническа помощ за подготовката и реализацията на проект „Доставка, монтаж и въвеждане в експлоатация на пристанищни приемни съоръжения (ППС) в българските пристанища за обществен транспорт с национално значение“.

Основната цел на проекта е осигуряване на висококвалифицирана и специфична консултантска помощ за подготовка и реализация на инвестиционен проект, чрез който се цели да бъде подобрено управлението на околната среда в областта на водния транспорт.

На 26.10.2018 г. е сключен договор с избрания изпълнител „Порт консулт“ ДЗЗД с предмет „Осигуряване на консултантски услуги на Стратегически съветник“. Общата стойност на договора, финансиран по проекта е в размер на 1 193 000.00 лв. без ДДС, от които безвъзмездната финансова помощ е в размер на 1 320 000.00 лв. Крайната дата за изпълнение на проекта е 31.08.2023 г.

В рамките на проекта през 2019 г. Изпълнителят е изготвил:

- Предпроектни проучвания с варианти за изпълнение на инвестиционен проект за доставка на ППС и съоръжения за превенция и реагиране при експлоатационни или аварийни замърсявания (СПРЕАЗ);
- Анализ „разходи-ползи“;
- Анализ по отношение на прилагането на държавни помощи във връзка с реализацията на инвестиционния проект;
- Анализ на необходимостта от внедряване на интегрирана информационна платформа (ИИП);
- Доклад за изгответо прединвестиционно проучване и анализ на вариантите за внедряване на Интегрирана информационна платформа (ИИП);
- Тръжна документация за възлагане на обществена поръчка с предмет: „Изпълнение и внедряване на интегрирана информационна платформа в българските пристанища“.

3.2.5. Мярка 5 „Координирано организиране / подкрепа на провеждането на годишни кампании за повишаване на осведомеността на бизнеса сектора (търговци, плажни концесионери, потребители на плажни услуги, , рибари и т.н.) и обществеността (туристи, студенти, деца и т.н.), по отношение на последствията върху морската околнна среда, причинени от морските отпадъци, както и необходимостта от тяхното рециклиране.“

Мярка 5 „Координирано организиране / подкрепа на провеждането на годишни кампании за повишаване на осведомеността на бизнеса сектора (търговци, плажни концесионери, потребители на плажни услуги, , рибари и т.н.) и обществеността (туристи, студенти, деца и т.н.), по отношение на последствията върху морската околнна среда, причинени от морските отпадъци, както и необходимостта от тяхното рециклиране.“ с код: BLKBG-M005-TRB е трансгранична. Изпълнението на мярката е стартирало. Отговорни институции за нея са: МОСВ и БДЧР.

За 2018 г. е отчетено провеждане на 2 образователни кампании (дета, ученици и студенти, широка общественост). Проведени са две кампании за почистване на градски плажове от БДЧР. Изготвени са информационни материали - плик, съдържащ: стикер с баркод, флаер А5, картичка А6 и химикалка и информационни табели: Рол банер стойка, Х-банер стойка и Снап рамка. Изготвени са аудиовизуални материали - 3 видеоклипа и 1 общ филм, извършени са 5 излъчвания по национална телевизия, в периода 21-31 октомври 2018 г. Видеоматериалът е достъпен на сайта на БДЧР на следния линк: <https://www.youtube.com/watch?v=KeVtvbNKAk&feature=youtu.be>.

През 2019 г. в изпълнение на мярката са проведени следните събития:

- Информационна среща по мярка 5 и почистване на плаж. На 5 юни 2019 г. - Световния ден на околната среда, в хотел „Черно море“, гр. Варна се проведе информационна среща за повишаване на осведомеността по отношение на последствията върху морската околнна среда, причинени от морските отпадъци и почистване на плажната ивица в района на Вълнолома във Варна. В акцията по почистване към експертите от Басейнова дирекция се присъединиха екоактивисти и доброволци със своите деца. Кампанията беше полезна за бизнес сектора в лицето на търговци, концесионери и потребители на плажни услуги, рибари, както и широката общественост - туристи, студенти и деца, по отношение на последствията върху морската околнна среда и човешкото здраве, причинени от морските отпадъци, както и необходимостта от тяхното рециклиране. Бяха представени и проекти, свързани с опазване на морската околнна среда, финансиирани по програми на ЕС.

- Открит урок. На 29 октомври 2019, в заседателната зала на Басейнова дирекция се проведе открит урок с ученици от седми клас на ОУ „Йордан Йовков“, гр. Варна. Учениците проведоха викторина по темата и бяха запознати с последствията върху морската околнна среда и човешкото здраве, причинени от морските отпадъци, и необходимостта от тяхното рециклиране.

- Информационна среща по мярка 5. На 30 октомври 2019 в зала „Петя Дубарова“ на Културен център „Морско Казино“ в гр. Бургас се проведе информационна среща за повишаване на осведомеността по отношение на последствията върху морската околнна среда, причинени от морските отпадъци. Срещата бе организирана от Басейнова дирекция „Черноморски район“ в партньорство с Община Бургас, СНЦ „Зелени Балкани“, Националния институт по метеорология и хидрология и Фондация „Виа Понтика“. На срещата бяха поканени държавни организации и представители на бизнес сектора в лицето на търговци, плажни концесионери, потребители на плажни услуги, рибари, както и обществеността - университетски преподаватели, студенти и др., пряко ангажирани с последствията върху морската околнна среда и човешкото здраве, причинени от морските отпадъци, и необходимостта от тяхното рециклиране.

- Ден на отворени врати - на 31 октомври от 10.00 до 16.00 ч. жителите на гр. Варна имаха възможност да се запознаят с функциите и дейността на Басейнова дирекция, да разговарят с експерти по въпроси, свързани с чистотата и качеството на морските води, както и да се запознаят с изгответните аудиовизуални материали по Мярка 5 към Морска стратегия на Република България.

- Открит урок и почистване на плажна ивица. На 07.11.2019 се проведе открит урок в гр. Варна. Поканата дойде от ОУ „Йордан Йовков“ във Варна – партньор на БДЧР за повишаване на осведомеността в прилагане на Мярка 5 в изпълнение на Морската стратегия на България. Мероприятието, чийто домакин беше България, е в рамките на международен проект по програма „Еразъм +“, в който участват ученици от 5 и 6 клас от шест държави. Децата се запознаха с дейността на институцията, методите за мониторинг на повърхностни и подземни води. По време на срещата беше представен реален сигнал от лятото за наличие на умряла риба във Варненското езеро. Децата влязоха в ролята на експерти-еколози и изчислиха процентното завишение на показателите от проверката като: разтворен кислород, pH, БПК₅, азот амониев,

азот нитратен, общ азот, общ фосфор и др. спрямо нормативно установените норми и определиха причината за измиране на рибата. На крайбрежната алея и градския плаж децата почистиха Офицерския плаж на Варна от пластмаса, гуми, фасове и други отпадъци, натрупани през лятото.

Ежегодно участие и подкрепа на МОСВ на кампанията на bTV Media Group „Да изчистим България“. По време на която се почистват плажни и брегови ивици.

3.2.6. Мярка 6 „Образователни кампании на лицата, извършващи стопански риболов в Черно море, по отношение на ефективното използване на риболовни техники и оборудване, щадящи околната среда“.

Мярка 6 „Образователни кампании на лицата, извършващи стопански риболов в Черно море, по отношение на ефективното използване на риболовни техники и оборудване, щадящи околната среда“ с код BLKBG-M006-TRB е трансгранична. Отговорни институции са: МЗХГ и ИАРА. Изпълнението на мярката е стартирано. Отчетено е, че към 18.10.2019 г. ИАРА е провела 3 броя срещи с рибари и рибарски дружества, предприели инициативи за въвеждане на екологосъобразни техники и оборудване. Изпълнени са следните дейности: проведени са 3 броя срещи с рибари и организации в риболовния бранш, свързани с инициативи за въвеждане на екологосъобразни техники и оборудване. С констативни протоколи са констатирани, 4 броя на рибарите /рибарски дружества/, предприели инициативи за въвеждане на екологосъобразно оборудване. За 2019 година броят на корабите използващи екологосъобразни уреди е 47. Декларирали са 104 акустични репеленти устройства. Мярката ще спомогне за по-устойчивото използване на черноморските рибни запаси и намаляване на конфликтите между сектор Рибарство и опазването на Черноморските видове бозайници.

3.2.7. Мярка 7 „Стимулиране на щадящи околната среда практики за риболовни съдове под 10 м дължина, без тралериращи средства на борда (дребно-мащабен риболов).“

Мярка 7 „Стимулиране на щадящи околната среда практики за риболовни съдове под 10 м дължина, без тралериращи средства на борда (дребно-мащабен риболов).“ С код BLKBG-M005-TRB е трансгранична. Отговорни институции за нея са: МЗХГ и ИАРА. Изпълнението на мярката е стартирано.

Изпълнението на предвидените дейности е в пряка зависимост от отварянето на съответните мерки по Програмата за морско дело и рибарство 2014-2020 г. (ПМДР), както и от одобрението на проекти, предвиждащи изпълнението на подобни дейности. Съгласно Индикативната работна програма на ПМДР за 2019 г. публикувана на https://www.eufunds.bg/archive2018/images/eu_funds/PMDR/GRP 2019 PMDR approved SKUS SES FINAL.pdf през 2019 г. са представени мерките, които биха могли да имат принос към текущата мярка № 7. Провежданите информационни кампании, относно информационните събития „Условия за кандидатстване по Мярка 1.6 „Опазване и възстановяване на морското биологично разнообразие и екосистеми компенсационни режими в рамките на устойчиви риболовни дейности“, мярка 2.5 „Аквакултури, осигуряващи екологични услуги“ 2.2 „Продуктивни инвестициите в аквакултурите“, 5.4. „Преработване на продуктите от риболов и аквакултури“, 1.7. „Добавена стойност, качество на продуктите и използване на нежелания улов“ и 1.2. „Здраве и безопасност“ и други провеждани през 2019 г. по Програма морско дело и рибарство се извършват от Управляващ орган на програмата, т.е. дирекция „Морско дело и по гореизложените събития е ПМДР. Мярка 1.4 не е стартирана, а по мярка 1.7 няма подадени проектни предложения.

3.2.8. Мярка 8 „Провеждане на дългосрочни наблюдения на въздействията в зоните, разрешени за тралериране с бийм трал. При необходимост, промяна на границите на тези зони и на изискванията за експлоатация.“

Мярка 8 „Провеждане на дългосрочни наблюдения на въздействията в зоните, разрешени за тралиране с бийм трал. При необходимост, промяна на границите на тези зони и на изискванията за експлоатация.“ с код BLKBG-M008-TRB е трансгранична. Компетентни институции по нея са: МЗХГ, МОСВ, БДЧР и ИАРА. Изпълнението на мярката е започнало. По нея се отчита, че в защитена зона 2 Ахелой - Равда- Несебър с код BG0000574 със Заповед № РД-400/12.07.2016 г. е въведена забрана за използването на дънни тралиращи и драгиращи средства, вкл. биймтравове и смучещи драги, депониране на драгажни маси в границите на морските местообитания.

В зоните разрешени за тралиране с бийм трал , ИАРА осъществява контролна дейност. За осъществяване на дейността ИАРА използва одобрения бюджет. По отношение на дейностите свързани с възлагане на научни изследвания в акваторията на Черно море, през 2019 г. източника на финансиране е мярка 3.2 „Събиране на данни“ по ПМДР, където ИАРА е конкретен бенефициент.

3.2.9. Мярка 9 „Промотиране и стимулиране (включително и финансово) на незастрашаващи околната среда, методи за събиране на рапан (Rapana) и черупкови (миди).“

Мярка 9 „Промотиране и стимулиране (включително и финансово) на незастрашаващи околната среда, методи за събиране на рапан (Rapana) и черупкови (миди).“ с код BLKBG-M009-TRB е трансгранична. Компетентни институции по нея са: МЗХГ и ИАРА. Изпълнението на мярката е започнало. За мярката е отбелоязано, че през юли 2019 г. стартира приема на документи по Мярка 2.5 „Аквакултури, осигуряващи екологични услуги“ от Дирекция морско дело и рибарство към МЗХГ по Програма за морско дело и рибарство (ПМДР) 2014-2020 г. С цел опазване на рибните ресурси и мониторинг на R. venosa през 2019 г. Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури възлага на Научни организации да бъде извършен Биологичен мониторинг (събиране на биологични пробы) от уловите на рапан при разтоварвания от риболовния флот на Република България в рамките на четири изследвания - по едно през всяко тримесечие на 2019 г. През 2019 г., ИАРА извършва възлагане на следните научни изследвания :1.Изследване и Биологичен мониторинг от уловите на рапан при разтоварвания от риболовния флот на Република България в рамките на четири изследвания - по едно през всяко тримесечие на 2019 г. За всяко изследване се изготвя научен отчет. 2.Научно изследване за оценка на уловеното, изхвърленото и разтоварено количество, и събиране на биологични данни за всички видове риби и други морски организми, чрез наблюдатели на борда на риболовни кораби от флота на Република България, които осъществяват риболовни дейности в Черно море през 2019 г. 3. През текущата 2019 г. от ИАРА са проведени 2 броя образователни кампании с местните рибарски сдружения и лица, свързани с ефективното използване на щадящи околната среда техники и оборудване за събиране на рапани и миди.

3.2.10. Мярка 10 „Разработване на планове за опазване на видове, обект на целеви риболов.“

Мярка 10 „Разработване на планове за опазване на видове, обект на целеви риболов.“ с код BLKBG-M010-TRB е трансгранична. Компетентни институции по нея са: МЗХГ и ИАРА. Изпълнението на мярката е започнало. По нея е отчетено, че с цел да се осигури оперативна координация на съвместни дейности за инспекции и наблюдение от България и Румъния в Черно море в края на 2018 г. от Европейската агенция за контрол на рибарството (EFCA) излезе Решение за изпълнение (EC) 2018/1986 на комисията от 13.12.2018 г. за създаване на специални програми за контрол и инспекции на някои риболовни дейности и за отмяна на решение за изпълнение 2012/807 EC, 2013/328 EC, 2013/305/EC и 2014/156/EC. Въз основа на гореспоменатото решение ЕК утвърждава специални програми за контрол и инспекции, които за акваторията на Черно море се изпълняват от Румъния и България. Спазването на

специалните програми за контрол и инспекция за България и Румъния се осъществява от началото на 2019 г. чрез изпълнение на Съвместен план за разполагане. На 41-то годишно заседание през 2017 г. Генералната комисия по рибарство за Средиземно море прие препоръка GFCM / 41/2017/4, относно многогодишен план за управление на риболова на калкан в географска подзона 29 (Черно море). С препоръката се установява Общ допустим улов (ОДУ) на калкан за две години (2018-2019) с временно разпределение на квотите. На национално ниво ИАРА е компетентен орган по изпълнението му. Ежегодно в рамките на квотата на ЕС, възможностите за риболов на България са определени на 57 тона съгласно Регламент на Съвета 2018/2058. Същият регламент определя възможности за риболов на цаца в рамките на 8 032 тона. На национално ниво ежегодно ИАРА изготвя Национален план за контрол в Рибарството. Целта на този план е да се въведат ясни правила за мониторинг и контрол на риболовните дейности в Черно море, въз основа на методология за оценка на риска. По изпълнение на дейност 3 Ежегодно ИАРА извършва изследвания на запасите на квотираните видове риба - калкан и трилона.

3.2.11. Мярка 11 „Подобряване на контрола по отношение на хрилните мрежи за калкан.“

Мярка 11 „Подобряване на контрола по отношение на хрилните мрежи за калкан.“ с код BLKBG-M011-TRB е трансгранична. Компетентни институции по нея са: МЗХГ и ИАРА. За мярката е отчетено, че във връзка с предприетите действия от страна на ИАРА по отношение на Мярка 11 се отбелязва, че Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури продължава съвместната си работа с Генералната комисия по рибарство в Средиземно море (ГКРСМ), като следва следните условия в препоръките и изискванията на Регламентите:

1. Препоръка 37/2013/2 на Генералната комисия по рибарство в Средиземно море (ГКРСМ) за създаване на набор от минимални стандарти за риболова на калкан с дънни хрилни мрежи и опазване на китоподобните в Черно море е определено, че риболовът на калкан в Черно море се извършва единствено с дънни хрилни мрежи.

2. С Регламент (ЕС) № 227/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 13 март 2013 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 850/98 на Съвета относно опазването на рибните ресурси посредством технически мерки за защита на младите екземпляри морски организми и Регламент (ЕО) № 1434/98 на Съвета за определяне на условия, съгласно които е въведена техническа мярка за повишаване селективността на риболовните уреди и са определени минималните изисквания по отношение на окото на мрежите, използвани за улов на калкан (минимален размер на окото е 400 mm).

3. В допълнение, с влезлите в сила изменения на Регламент (ЕС) № 1343/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно определени разпоредби за риболова в зоната по Споразумението за GFCM (Генералната комисия по рибарство в Средиземно море) и за изменение на Регламент (ЕО) № 1967/2006 на Съвета относно мерките за управление на устойчивата експлоатация на рибните ресурси в Средиземно море, диаметърът на монофиламента или влакното на дънните хрилни мрежи не може да надхвърля 0,5 mm.

4. Лицата, кандидатстващи за получаване на разрешително за стопански риболов, декларират в заявлението риболовните уреди по опис, съдържащ видовете, броя и размерите (дължина, широчина, размер на окото на мрежените уреди).

5. Риболовните уреди се маркират с отличителен знак и номер на всеки 200 m и в съответствие с изискванията на Регламент за изпълнение (ЕС) № 404/2011 на Комисията от 8.04.2011 г.

6. Номерът на отличителния знак се вписва в разрешителното за стопански риболов и в удостоверилието за придобитото право за усвояване на ресурс от риба и други водни организми.

7. В случай че отличителният знак бъде повреден или бъде отстранен от риболовния уред, собственикът на уреда заявява това обстоятелство в съответното териториално звено на ИАРА незабавно след настъпването му.

8. Когато отличителният знак бъде повреден или бъде отстранен от риболовния уред, риболовът се преустановява до повторно маркиране на риболовния уред в срок до 5 работни дни.

9. Стопански риболов на дълни видове (морска котка и морска лисица) се извършва с дълни мрежи с размер на окото не по-малък от 400 mm.

10. Биологичен мониторинг (събиране на биологични пробы) от уловите на калкан при разтоварвания от риболовния флот на Република България в рамките на три изследвания - едно през първото тримесечие, едно през третото тримесечие и едно през четвъртото тримесечие на 2019 г.

3.2.12. Мярка 12 „Определяне на времево-пространствени забрани и зони за риболов.“

Мярка 12 „Определяне на времево-пространствени забрани и зони за риболов.“ с код BLKBG-M012-TRB е трансгранична. Компетентни институции по нея са: МЗХГ, ИАРА и МОСВ. Изпълнението на мярката е започнало. Във връзка с изпълнение на основните дейности Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури през 2019 г. подготвя следните пространствено-времеви забрани и ограничения за провеждане на риболовни дейности в националните морски води:

Въведена е заповед № РД 09-478 /22.05.2019 г. на министъра на земеделието, храните и горите за забрана на стопанският и любителския риболов на бели пясъчни миди от видовете *Donax trunculus* и/или *Chamelea gallina*, в българската акватория на водите на Черно море. Забраната е с цел опазване и осигуряване на оптimalни условия за размножаване и развитие на популациите от бели пясъчни миди и се въвежда за срок от 30 дни, на основание чл. 30, ал. 3, т. 1 от Закона за рибарството и аквакултурите

Съгласно чл. 30, ал. 3, т. 1 от ЗРА министърът на земеделието, храните и горите, съгласувано с министъра на околната среда и водите определя временни забрани за стопански и любителски риболов във водни обекти по чл. 3, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗРА или отделни зони от тях за опазване популациите от риба и други водни организми. В тази връзка през 2019 г. е издадена Заповед № РД 09-69/01.02.2019 г. на министъра на земеделието, храните и горите, с която бе въведена забрана за извършването на риболов през 2019, 2020 и 2021 г. в рибностопански обекти по чл. 3, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗРА.

С цел създаване на оптimalни условия за естествено възпроизводство на пролетно – лятно размножаващите се риби, ежегодно се определя забрана за улов на риба и други водни организми през периода на тяхното размножаване съгласно Приложение № 1 от ЗРА. В тази връзка през 2019 г. е издадена Заповед № РД 09-376/12.04.2019 г. на министъра на земеделието, храните и горите, с която бе въведена забрана за улов на риба през периода на нейното размножаване в рибностопански обекти по чл. 3, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗРА.

3.2.13. Мярка 13 „Опазване на миграция вид Средиземноморски буревестник (*Puffinus yelkouan*) и Средния (качулат) корморан (*Phalacrocorax aristotelis*) в крайбрежните, териториални води и ИИЗ на Черноморските държави.“

Мярка 13 „Опазване на миграция вид Средиземноморски буревестник (*Puffinus yelkouan*) и Средния (качулат) корморан (*Phalacrocorax aristotelis*) в крайбрежните, териториални води и ИИЗ на Черноморските държави.“ с код BLKBG-M005-TRB е трансгранична. Компетентни институции по нея са: МОСВ, БДЧР, РИОСВ и БДЗП. Изпълнението на мярката е започнало. За мярката е отчетено, че информацията по дейности 1-3 може да се получи от ИАОС във връзка с текущо докладване (за периода 2013 – 2018 г.), изпълнявано в рамките на проект „Анализи и проучвания на видове и природни

местообитания, предмет на докладване по чл. 17 от Директивата за местообитанията и чл. 12 от Директивата за птиците“, финансиран от Оперативна програма „Околна среда 2014 – 2020 г.“ Предвидено е в хода на изпълнение на проекта всеки от приетите резултати да бъде публикуван своевременно на адрес (http://eea.government.bg/bg/ops_2014-2020/ops_os3) в раздел „Дейности и резултати“. Предвижда се данните, докладвани от държавите-членки, да бъдат публикувани на страницата на Европейската агенция по околната среда до края на м. септември 2019 г.

През 2017 и 2018 г. са проведени проучвания по Договори с предмет „Мониторинг на избрани видове морски птици за 2018 г. съгласно програмата за мониторинг по Дескриптор 1 – Биоразнообразие на Рамкова директива за морска стратегия 2008/56/EО“ и „Мониторинг на избрани видове морски птици за 2017 г. съгласно програмата за мониторинг по Дескриптор 1 – Биоразнообразие на Рамкова директива за морска стратегия 2008/56/EО“, финансиирани по ПУДООС. Резултатите са:

- През 2017 г. са регистрирани 544 зимуващи индивида Качулат корморан като няма регистрирани наблюдения на Средиземноморски буревестник.
- За 2018 г. са регистрирани 197 зимуващи индивида Качулат корморан и 40 индивида Средиземноморски буревестник.

3.2.14. Мярка 14 „Изготвяне/ актуализиране на планове за управление на защитени зони и територии, като се имат предвид изискванията на Рамковата Директива за Морска стратегия 2008/56/EО, включително определените национални и общи (съгласувани) с Румъния цели за постигане на добро състояние на морската околната среда.“

Мярка 14 „Изготвяне/ актуализиране на планове за управление на защитени зони и територии, като се имат предвид изискванията на Рамковата Директива за Морска стратегия 2008/56/EО, включително определените национални и общи (съгласувани) с Румъния цели за постигане на добро състояние на морската околната среда.“ с код BLKBG-M013-TRB е трансгранична. Компетентни институции по мярката са: МОСВ, БДЧР и РИОСВ. Във връзка с мярката са стартирали следните проекти:

1. Текущ проект BG16M1OP002-3.006-0001 „Знания за Натура“ с Бенефициент дирекция НСЗП към МОСВ - основа на разработване на териториалните планове за управление на Натура 2000, в който ще бъдат формулирани допълнителни мерки, насочени към опазване на съответните видове и местообитания. Към настоящия момент, Документът за целите е разработен. Предстои неговото утвърждаване от министъра на околната среда и водите.
2. Текущ проект BG16M1OP002-3.005-0001-C02 "Натура 2000 в Черно море" - Основната цел на проекта е завършване на мрежата НАТУРА 2000 в морска среда, в съответствие с изискванията на Директива за местообитанията. В рамките на проекта ще се осигурят целенасочени проучвания и цялостен методологичен подход за проучване на разпространението на целевите обекти и тяхната популация в морските пространства, както и определяне на тяхното природозашитно състояние в морските пространства на Р. България. В резултат от проекта ще се оцени необходимостта от определяне на нови морски защитени зони и/или коригиране границите на съществуващите морски защитени зони. Ще се поставят основите на съвместен мониторинг по Директива за местообитанията, Рамкова директива за водите и Рамкова директива за морска стратегия. Дата на стартиране 09.10.2017 г. Дата на приключване - 09.01.2024 г.

Отчетено е, че са започнали текущи законодателни промени за стартиране на процес за изготвяне/актуализиране на Планове за управление за Зашитени зони, който е внесен през 2019 г. в Министерски съвет ЗИД на ЗБР. След одобрение и възприемане на нов управленски подход ще бъде възможно изготвяне/актуализиране на Плановете за управление на защитените зони.

3.2.15. Мярка 15 „Създаване на синхронизирани и представителни мрежи от морски защитени зони в Р България и Румъния, както и на планове за управлението им. Увеличаване на площта на защитените територии, обявени по реда на Закона за защитените територии в морската среда. Подобрен контрол на регламентираните дейности в защитените зони и защитените територии.“

Мярка 15 „Създаване на синхронизирани и представителни мрежи от морски защитени зони в Р България и Румъния, както и на планове за управлението им. Увеличаване на площта на защитените територии, обявени по реда на Закона за защитените територии в морската среда. Подобрен контрол на регламентираните дейности в защитените зони и защитените територии.“ с код BLKBG-M015-TRB е трансгранична. Компетентни институции по нея са: МОСВ и БДЧР. Мярката не е стартирала.

Тази мярка допълва Мярка 14 „Изготвяне/ актуализиране на планове за управление на защитени зони и територии, като се имат предвид изискванията на Рамковата Директива за Морска стратегия 2008/56/EО, включително определените национални и общи (съгласувани) с Румъния цели за постигане на добро състояние на морската околната среда.“ Предвид отчетеното изпълнение по Мярка 14 към настоящият момент по мярка 15 не се планират дейности за изпълнение.

3.2.16. Мярка 16 „Разработване и прилагане на общ план за действие за ранно откриване, и смекчаване, и оценка на въздействието на неместни видове.“

Мярка 16 „Разработване и прилагане на общ план за действие за ранно откриване, и смекчаване, и оценка на въздействието на неместни видове.“ с код BLKBG-M016-TRB е трансгранична. Компетентни институции по нея са: МОСВ, БДЧР, МТИТС и ИАМА. По мярката е отчетено, че през 2018 г. е ратифицирана международна конвенция за контрол и управление на корабните баластни води и седименти от 2004 г. Във връзка с контрола по Конвенцията, на 23.10.2018 г. е изменена и допълнена Наредба № 5 от 01.09.2004 г. за корабните документи.

През 2018 г. в ДВ, с бр. 28 е променен Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Република България, като е допълнена дефиницията за "Замърсяване на морската или речната среда", като е определено, че означава пряко или косвено внасяне от человека на вещества или енергии в морската среда, включително и в устията на реките, което причинява или може да причини вреда на живите морски или речни ресурси, опасност за здравето на человека, да попречи на правомерното използване на морето, включително като влоши качеството на морската вода и на условията за туризъм и отдих, съобразно действащите норми и стандарти за допустимо замърсяване. Замърсяване е налице и в случаите на преднамерено или случайно внасяне от человека в морската или речната среда на чужди или нови за тази среда организми, които причиняват или могат да причинят вредните последици, посочени в изречение първо.

3.2.17. Мярка 17 „Изменение на съществуващото законодателство, при необходимост, чрез въвеждане на разрешителен режим за дейности в морската среда или други регуляторни изменения.“

Мярка 17 „Изменение на съществуващото законодателство, при необходимост, чрез въвеждане на разрешителен режим за дейности в морската среда или други регуляторни изменения.“ с код BLKBG-M017-TRB е трансгранична. Компетентни институции по мярката са: МОСВ, БДЧР, РИОСВ, МРРБ, МЗХГ, ИАРА, МТИТС и ИАМА. Изпълнението на мярката е стартирало.

От МЗХГ е отчетено, че към момента не е идентифицирана необходимост от изменение на съществуващото законодателство в областта на рибарството, свързана с въвеждане на разрешителен режим за дейности в морската среда или други регуляторни изменения.

От НСЗП е отчетено, че текущи законодателни промени за стартиране на процес за изготвяне/актуализиране на ПУ за ЗЗ е внесен през 2019 г. в Министерски съвет ЗИД на ЗБР.

От ИАМА е отчетено, че през 2018 г. е ратифицирана международна конвенция за контрол и управление на корабните баластни води и седименти от 2004 г. Във връзка с контрола по Конвенцията, на 23.10.2018 г. е изменена и допълнена Наредба № 5 от 01.09.2004 г. за корабните документи. През 2018 г. в ДВ, с бр. 28 е променен Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Република България, като е допълнена дефиницията за "Замърсяване на морската или речната среда", като е определено, че означава пряко или косвено внасяне от человека на вещества или енергии в морската среда, включително и в устията на реките, което причинява или може да причини вреда на живите морски или речни ресурси, опасност за здравето на человека, да попречи на правомерното използване на морето, включително като влоши качеството на морската вода и на условията за туризъм и отдых, съобразно действащите норми и стандарти за допустимо замърсяване. Замърсяване е налице и в случаите на преднамерено или случайно внасяне от человека в морската или речната среда на чужди или нови за тази среда организми, които причиняват или могат да причинят вредните последици, посочени в изречение първо.

3.2.18. Мярка 18 „Осигуряване на поетапно изпълнение на изискванията на РДМС 2008/56/ЕО чрез обезпечаване на необходимата информация в т.ч. механизми за финансиране и управленски решения.“

Мярка 18 „Осигуряване на поетапно изпълнение на изискванията на РДМС 2008/56/ЕО чрез обезпечаване на необходимата информация в т.ч. механизми за финансиране и управленски решения.“ с код BLKBG-M018-N е национална. Комpetентна институция по нея е: МОСВ и БДЧР. Изпълнението на мярката е започнало. За мярката е отчетено, че са разработени следните документи – Общ план-визия за изпълнение на всяка от мерките; общ план с необходими дейности по прилагане на РДМС (2017-2021 г.); унифициран формат за отчитане от отговорните институции по отделните мерки. Проведени са срещи между компетентните органи за обсъждане на конкретни дейности по прилагане на РДМС за 2019 г. (ККС и ЕКГ).

3.2.19. Мярка 19 „Развитие на нетрадиционни за България и/или иновативни биотехники за морското аквакултурно производство или за добив на стопански ценни видове.“

Мярка 19 „Развитие на нетрадиционни за България и/или иновативни биотехники за морското аквакултурно производство или за добив на стопански ценни видове.“ с код BLKBG-M019-N е национална. Комpetентни институции по мярката са: МОСВ, БДЧР, РИОСВ, МЗХГ и ИАРА. Изпълнението на мярката е започнало. За мярката е отчетено, че изпълнението на мярката е свързано с публикуване на покани за разработване на проектни предложения и стартиране на изпълнението на проекти. По програмата за морско дело и рибарство 2014-2020 г. е публикувана индикативна годишна работна програма за процедури през 2019 г. ПО ФМ на ЕИП 2014-2021 г. ще се финансираат проекти, свързани с иновативни методи за пречистване на води и намаляване на морските отпадъци.

3.2.20. Мярка 20 „Преразглеждане на зоните за драгиране и депониране на драгажни маси (изследване на пригодността на съществуващите места за депониране на драгажни маси и предложения за нови).“

Мярка 20 „Преразглеждане на зоните за драгиране и депониране на драгажни маси (изследване на пригодността на съществуващите места за депониране на драгажни маси и предложения за нови).“ с код BLKBG-M020-N е национална. Комpetентни институции за прилагането ѝ са: МОСВ, БДЧР и ДПИ. Изпълнението на мерките е стартирало. За нея е отчетено, че за поддръжане на проектните дълбочини в акваториите на пристанищата и

плавателните канали ДП „Пристанищна инфраструктура“; периодично извършва значителен обем драгажни работи, които се депонират в определени райони за изхвърляне на драгираните земни маси и дънни утайки. Основен проблем при изпълнение на тази дейност е определяне на местата за изхвърляне на драгажните маси. Решаването на проблема се свързва и със спазване на европейските екологични изисквания, което налага ясни и целенасочени действия. Ситуацията към момента е обща за пристанищата Варна и Бургас, но за всяко от тях са налице специфични различия, извършено проучване на евентуални територии, подходящи за бъдещи депа за драгажни маси за района на Варненското и Белославското езеро. В резултат са определени две потенциални зони: подводно депо „Налбанска“ и влажни зони в местността „Малка чайка“ (според ОУП на община Варна).

Направеното проучване за разработване на нови депа за драгажни маси във водната система на Варненското и Белославското езера показва сложността и продължителността на решението на въпроса както в инженерно-технически аспект (изготвяне на проект/инвестиционно намерение, провеждане на хидрографски измервания, физико-химични анализи, хидродинамично моделиране и пр.), така и в процедурно отношение (уведомление за инвестиционно намерение пред РИОСВ, изготвяне на задание за обхвата и съдържанието на доклада по ОВОС, на самия доклад и на ОС, становище от Басейнова дирекция, обществено обсъждане, приемане на решение и евентуалното му обжалване от трета страна, влизане в сила на решението).

В съответствие с изискванията, в РИОСВ официално е представено инвестиционно намерение за възстановяване използването на недоизчерпаните възможности на съществуващото във Варненското езеро депо „Налбанска“, като се отчитат новите екологично-нормативни изисквания, наложени през последните години.

След произнасяне на компетентния орган по процедурата (РИОСВ) относно необходимостта от извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС), ще бъде дадено заключение относно предлаганото депо и необходимостта от предприемане на действия за въвеждане в експлоатация.

По мярката се предвижда се изпълнение по предефиниран проект „Познания и информация по отношение на регионални дейности за опазване на Черно море“ (SCIRENA Black Sea), в рамките на програмата на ЕИП за 2014-2021 г. „Опазване на околната среда и промени в климата“.

3.2.21. Мярка 21 „Внедряване на „морските отпадъци“ в съществуващото законодателство.“

Мярка 21 „Внедряване на „морските отпадъци“ в съществуващото законодателство.“ с код BLKBG-M021-N е национална. Компетентни институции по нея са: МОСВ и БДЧР. Изпълнението на мярката е стартувало. По отношение на мярката анализът на пропуските в действащата нормативна уредба от гледна точка на целите на РДМС относно морските отпадъци следва да се извърши в рамките на обществена поръчка „Разработване на стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021-2027 г.“, обявена с Решение №158/12.09.2018 г. и прекратена с Решение № 32 от 31.01.2019 г. поради необходимост от промяна и допълване на обхвата.

Във връзка с изпълнение на дейности по мярката Проведен мониторинг на маркоотпадъци по плажните/бреговите ивици на Северното и Южното Черноморие по договори по ПУДООС през 2017, 2018 и 2019 г. с предмет: „Провеждане на мониторинг на маркоотпадъци по плажните / бреговите ивици на Северното и Южното Черноморие, съгласно програмата за мониторинг по Дескриптор 10 Морски отпадъци на Рамкова директива за морска стратегия 2008/56/EO“.

Съгласно Споразумение № 409/03.07.2018 г. и Анекс № 1/30.10.2018 г. между Басейнова дирекция „Черноморски район“ и Институт по океанология-БАН на основание Заповед № РД-410/03.07.2018 г на Министъра на околната среда и водите за изпълнение на Програма за мониторинг на морски води през 2018 г. във връзка с Рамкова директива за морска стратегия (РДМС) е извършен мониторинг по Дескриптор 10 Морски отпадъци, критерии:

- критерий C1, индикатор 1 (Пляжни/брегови отпадъци > 2.5см) – заснимане с Безпилотен Летателен Апарат (БЛА) на две недостъпни пляжни ивици;
- критерий C1 индикатор 2 (Отпадъци по морската повърхност > 2.5см);
- критерий C1 индикатор 3 (Отпадъци по морското дъно > 2.5см).

3.2.22. Мярка 22 „Ограничаване на генерирането на подводен шум и енергия в морската среда от офшорните инсталации (платформи).“

Мярка 22 „Ограничаване на генерирането на подводен шум и енергия в морската среда от офшорните инсталации (платформи).“ с код BLKBG-M022-N е национална. Комpetентни институции по мярката са: МОСВ, БДЧР, МЕ, МРРБ. Изпълнението на мярката е стартирано.

Във връзка с дейностите по проучване относно границните стойности се извършва мониторинг по Споразумението на ИО БАН с МОСВ през 2017 и 2018 г., както и са получени данни от проучвателни сондажи от Шел (през 2019 г.) и Тотал (през 2018 г.).

Предвижда се изпълнение на дейности и по предефиниран проект „Познания и информация по отношение на регионални дейности за опазване на Черно море“ (SCIRENA Black Sea), в рамките на програмата на ЕИП за 2014-2021 г. „Опазване на околната среда и промени в климата“.

3.2.23. Мярка 23 „Надграждане на създаденият регистър за околния (постоянен) и антропогенния (импулсен) шум, следвайки стандартизираните задължителни изисквания за докладване с цел същият да се превърне в оперативен инструмент.“

Мярка 23 „Надграждане на създаденият регистър за околния (постоянен) и антропогенния (импулсен) шум, следвайки стандартизираните задължителни изисквания за докладване с цел същият да се превърне в оперативен инструмент.“ с код BLKBG-M023-N е национална. Комpetентни институции по мярката са: МОСВ и БДЧР. Изпълнението на мярката не е стартирано. Предвижда се изпълнението ѝ да бъде реализирано по предефиниран проект „Познания и информация по отношение на регионални дейности за опазване на Черно море“ (SCIRENA Black Sea), в рамките на програмата на ЕИП за 2014-2021 г. „Опазване на околната среда и промени в климата“.

4. Адекватност на ПоМ

Съгласно член 16 от Директива 2008/56/EO ЕК оценява нотификациите, направени от страните членки съгласно член 13, параграф 9 и предоставя на соки и препоръки за измененията, които смята за необходими по програмите от мерки (ПоМ) на държавите членки. В тази връзка Комисията е публикувала общ доклад за оценка на ПоМ по РДМС, като специфичните указания за всяка страна са изгответи под формата на препоръки в работния документ на службите на Комисията, придружаващ доклада. Обобщението на констатациите 230(A63)/12.10.2018 г.

Във връзка с изгответие на релевантен отговор относно начина, по който България ще реагира на препоръките и ще прилага на соките от страна на ЕК, са изискани становища от компетентните органи в рамките на проведено през декември 2018 г. II-ро заседание на ЕКГ по прилагане на РДМС.

В отговор на коментарите и забележките от страна на ЕК е изготвен е обобщен отговор изпратен с писмо № 04-01-230(A99)/28.01.2019 г., както следва:

1. Да се определи по-голямо внимание на определенията за ДСМОС и за целите по отношение наeutрофикацията (D5), хидрографските промени (D7), замърсителите (D8), отпадъците в морските води (D10), птиците, рибите, бозайниците и местообитанията във водния стълб (D1,4), местообитанията на морското дъно (D1,4 и 6).

В рамките на проект „Проучване на състоянието на морската околнна среда и подобряване на програмите за мониторинг, съгласно РДМС“ (Investigations on the State of the Marine Environment and Improving Monitoring Programs developed under MSFD. ISMEIMP) са проведени изследвания, целящи частично попълване на празнините от данни и подобряване на познанието за морската околнна среда. Въз основа на проведените проучвания са доразвити определенията за ДСМОС, актуализирани са и са прецизираны екологичните цели, доразвити / изведени са индикатори и за някои от тях са изведени прагови стойности. Подобрението програми за мониторинг позволяват по-добро планиране на необходимите наблюдения на морската среда, за да се обезпечи актуализацията на първоначалната оценка на състоянието на морската околнна среда, доразвиване на дефинициите за ДСМОС, целите и индикаторите за докладването им пред ЕК. В рамките на свързаните проекти са проведени мониторингови кампании по част от дескрипторите, съответно:

- IMAMO – проект „Подобрен мониторинг на морските води – проведени мониторингови кампании по Дескриптор 8 и 9;
- MARLEN – проект „Инструменти за оценка на отпадъците,eutрофикацията и шума в морските води“ – проведени мониторингови кампании по Дескриптори 10 и 11. Данните са използвани в проект ISMEIMP.

2. Държавата членка следва да осигури определения за ДСМОС и за целите за подводния шум (D11).

Дефинициите ДСМОС и целите за ДСМОС за двата индикатора са описани в ревизираната програма за мониторинг на подводния шум.

3. България следва да представи оценка за това кога ще бъде постигнато ДСМОС.

За да се изготви конкретна оценка е необходимо да бъдат събрани данни през достатъчно дълъг период от време след прилагането на ПоМ. България планира предефиниран проект „Познания и информация по отношение на регионални дейности за опазване на Черно море“ (SCIRENA Black Sea), в рамките на програмата на ЕИП за 2014-2021 г. „Опазване на околната среда и промени в климата“. С този проект се очаква да бъде актуализирана първоначалната оценка, дефинициите и целите на ДСМОС по чл. 8, 9 и 10 от РДМС. Предефинирият проект има за цел да засили субрегионалното сътрудничество с Румъния по прилагането на РДМС, включително определяне на общи индикатори и прагови стойности за постигане на ДСМОС.

4. Държавата членка следва да установи повече връзки със съществуващите политики на ЕС и с международни инструменти за замърсителите в морските хранителни продукти (D9),eutрофикацията (D5), хидрографските промени (D7) и подводния шум (D11).

Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ), МЗХГ, разработва всяка година Национална програма за контрол на хrани, в която са включени химични и микробиологични замърсители в риби и черупкови организми, съгласно изискванията на регламент (ЕО) № 1881/2006 за определяне на максимално допустимите количества на някои замърсители в храните. Конкретно за изпълнение на препоръката по D9, БАБХ изказва готовност да съгласува и синхронизира изготвянето на своите програми от мерки и програми за мониторинг с действията на други отговорни институции, с цел гарантиране на тяхното въздействие, ефикасност и ефективност за постигане на ДСМОС.

D5 –eutрофикация е засегнат в значителен брой мерки от програмата и установява връзки със следните ПОЛИТИКИ И ИНСТРУМЕНТИ:

- ✓ Международна конвенция за контрол и управление на баластни води, ратифицирана от Република България през 2018 г. – по отношение на управление и намаляване на дифузните източници на замърсяване, включително от корабоплаване, както и на отпадъците, генериирани от кораби.
- ✓ Регионален план за отпадъци на Черно море (Black Sea Commission) – разработването и приемането му допринася за оценката наeutрофикацията.
- ✓ Регламент (ЕО) № 1881/2006 за определяне на максимално допустимите количества на някои замърсители в храните – относно характеристиките на морските води в районите за отглеждане на аквакултури.

По отношение на D7 забележката адресира кумулативните въздействия, взаимовръзките с морското пространствено планира (МПП) и необходимостта да се реагира по-добре на видовете натиск от дейности, които не изискват оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС). В отговор на тази препоръка е необходимо да се отбележи, че кумулативното въздействие е взето под внимание като основен проблем водещ до изменения на хидрографските условия, но натрупаните информация и данни не позволяват да се определят детайлно хидрографските промени в резултат на кумулативното въздействие на различни видове натиск, включително и МПП.

D11 – при извършване на сейзмични проучвания в Черно море, поради липса на местна законова регулация, се прилагат мерки за защита на морските бозайници и смекчаване на въздействието в съответствие с международните насоки на IAGG (International Association of Geophysical Contractors, Международна асоциация на изпълнителите на геофизични изследвания), JNCC (Joint Natura Conservation Committee, Съвместен комитет за опазване на природата), които са общоприети при дейностите по проучване и добив.

5. Държавата членка следва ясно да посочи сроковете за изпълнение на всички мерки, както и осигуреното финансиране.

В ПоМ по чл. 13 на РДМС е планирана институционална мярка 18 – „Осигуряване на поетапно изпълнение на изискванията на РДМС 2008/56/ЕО чрез обезпечаване на необходимата информация, в т.ч. механизми за финансиране и управлениски решения“ следва да бъде осигурено планиране на временно финансиране на необходимите дейности и координация на институциите с цел последователно и ефективно изпълнение на препоръките на ЕК. Мярка 18 ще осигури навременно планиране и изпълнение на дейностите по прилагане на РДМС – провеждане на необходимите проучвания, изпълнение на планирания мониторинг, систематизиране и обработка на събраната информация, подобряване на разбирането за ДСМОС, актуализиране на дефинции за ДСМОС, цели и индикатори, изпълнение на ПоМ и оценка ефективността ѝ, ефективно взаимодействие между компетентните органи и синхронизирано прилагане със свързаните директиви (РДВ, Директива за местообитанията и Директива за птиците).

6. Програмата на България следва да предоставя повече информация за мерките за пространствената защита (представеност на видовете и местообитанията в защитените морски територии (ЗМТ), големината и местоположението им и техните цели, свързани с опазване).

Предвид това, че България се в закъснение по отношение на процеса по издаване на заповеди за обявяване на защитени зони за местообитанията и изготвяне на Планове за управление на защитени зони, е необходимо да се отбележи, че е в ход проект „Знания за Натура 2000“. В изпълнение на дейностите по проекта ще бъде актуализирана настоящата Национална приоритетна рамка за действие за Натура 2000 (НПРД), в срок до месец юли 2019 г. Също така ще бъде разработен Документ за целите на Натура 2000, съгласно одобрения нов управлениски подход за мрежата, който на следващ етап ще бъде сведен на регионално ниво и ще послужи като основа за разработване на териториалните планове за управление на Натура 2000, в които да бъдат формулирани допълнителни мерки, насочени към опазването на

съответните видове и местообитания, предмет на опазване в зоните въз основа на формулираните цели.

7. Държавата членка следва да определи количествено видовете натиск в своите води, както и очакваната степен на намаляването им в резултат на въведените мерки.

В отговор на тази препоръка на Комисията следва да се отбележи, че през октомври 2017 в гр. Варна е проведена 4-та среща на WG Black Sea, на която са обсъдени текущия напредък по прилагането на РДМС в България и Румъния, включително в светлината на преразгледаното Решение 2017/848/EО, бъдеща координация (общи списъци с елементи, критерии, показатели и прагови стойности за постигане на ДСМОС), изпълнение на съвместен мониторинг между България и Румъния по РДМС и разработване на платформа за обмен на информация и прилагане на трансграничните мерки. Следващата среща на WG Black Sea е планирана за февруари 2019 г. С цел преодоляване на пропуска и справяне с констатацията на Комисията е необходимо да бъдат последващи дейности за подобряване на съпоставимостта, последователността на методите за мониторинг, които ще бъдат обсъдени по време на следващите двустранни срещи.

8. България следва да осъществи по-добри връзки между групите мерки, които са докладвани за дескрипторите за натиска и тяхното въздействие върху дескрипторите за състоянието.

Препоръката визира връзките между групите мерки, засягащи дескрипторите за натиска (D8, D9, D10, D11) и въздействието им върху дескрипторите за състоянието (D1, D4). Получаването на информация за връзката между промяната в натиска и предизвиканата промяна в състоянието на дескриптора се определя от ефекта от натиска, от конкретните условия на средата, чувствителността и времето за реакция на дескрипторите.

9. Държавата членка следва да осигури по-добро свързване между програмата си от мерки и своите програми за мониторинг, за да се гарантира, че въздействието на мерките, а от там и тяхната ефикасност и ефективност за постигането на целите и ДСМОС, се измерват чрез програмите за мониторинг.

С реализацията на проект ISMEIMP, България е минимизирана пропуските и недостатъците в докладваните програми за мониторинг. В рамките на проекта е извършена актуализация на дефинициите, целите и индикаторите по всички дескриптори съобразно проектите на ревизираните документи – Решение (ЕС) 2017/848 от 17.05.2017 г. за определянето на критериите и методологичните стандарти за добро екологично състояние на морските води и Приложение III на РДМС. По този начин България вече е осъществила синхронизиране с ревизираните документи и е сред първите страни, които реално ги прилагат. Изпълнението на актуализираните програми за мониторинг е стартирано през 2017 г.

Подготовката на актуализацията на първоначалната оценка ще даде възможност в известна степен да се оцени ефективността и на приложените мерки, тъй като мониторинговите програми са обвързани с „новите“ мерки, но затова е необходимо цялостното им изпълнение в предвидените времеви и пространствени мащаби.

10. Държавата членка следва да докладва за дейностите за събиране на данни, съгласно програмите за мониторинг чл. 11 от РДМС, а не съгласно програмата от мерки (чл. 13). Въпреки това, когато познанията са твърде осъкдни за определянето на ефективни мерки е добре да се посочат действията, предприети чрез научни инициативи с цел запълване на пропуските.

Създаването на регистър на антропогенен импулсен и продължителен шум с цел да се превърне в оперативен инструмент за подпомагане на настоящата програма за мониторинг, идентифицирани описания на човешките дейности, източници на антропогенен шум, in situ измервания, оценка и моделиране. От страна на МЕ е изразена готовност за предоставяне на данни за нискочестотен шум при проучвания и добив на въглеводороди в Черно море, с цел създаване и допълване а регистър, реализацията на който ще подпомогне преодоляването на пропуските по отношение на генерирания подводен шум от морско-базирани дейности,

извеждане на тенденции, използване в модели за прогнозиране на шумови нива при евентуални инцидентни ситуации.

11. България следва да предостави повече информация за приблизителната оценка на намаляванията на различните видове натиск, които се очакват от мерките, и как това ще бъде от полза за видовете и местообитанията. Много от програмите за мониторинг включват подробна екологична информация за динамиката на видовете и местообитанията, както и за отклонения от естествените тенденции, като е важно тази информация да бъде разгледана в контекст с програма и с това кога тези мерки ще позволят постигането на ДСМОС.

В допълнение към посоченото в точка 6 и във връзка с общата препоръка на Комисията за предоставяне на повече информация за пространствена защита (представеност на видовете и местообитанията в ЗМТ) е необходимо да се обрне внимание, че в рамките на стартериалия проект „Натура 2000 в Черно море“ е предвидено проучване и картиране на разпространението на типовете природни местообитания, местообитания на видове и техните популации, както и определяне на природозашитното им състояние в морското пространство на Република България.

5. Връзки с други политики

РДМС се отнася за морските води, включително крайбрежните води съгласно определението в Рамковата директива за водите (2000/60/ЕО, РДВ), доколкото определени аспекти от състоянието на околната среда в морската среда вече не са адресирани чрез РДВ или друга нормативна рамка на ЕС.

Чл. 13, параграф 2 от РДМС призовава държавите членки да интегрират мерките, идентифицирани като необходими за постигане на ДСМОС, в ПоМ, която да взема под внимание съответните необходими мерки съгласно други нормативни документи на ЕС и международни споразумения

По-конкретно, това включва мерки в областта на политиката за водите на ЕС, като РДВ (2000/60/ЕО) и свързаната с нея Директива за стандарти за качество на околната среда (2008/105/ЕО, изм. от Директива 2013/39/ЕС), Директивата за пречистване на градските отпадъчни води (91/271/ЕИО), Директивата за нитратите (91/676/ЕИО) и Директивата за водите за къпане (2006/77/ЕО), както и мерки по други политики на ЕС, като Директивата за местообитанията (92/42/ЕИО), Директивата за птиците (2009/147/ЕО) и Общата политика в областта на рибарството. Международните споразумения, които имат връзка с ПоМ, включват например Букурешката конвенция, Международната конвенция за предотвратяване на замърсяването от кораби (MARPOL) и Конвенцията за управление на баластните води.

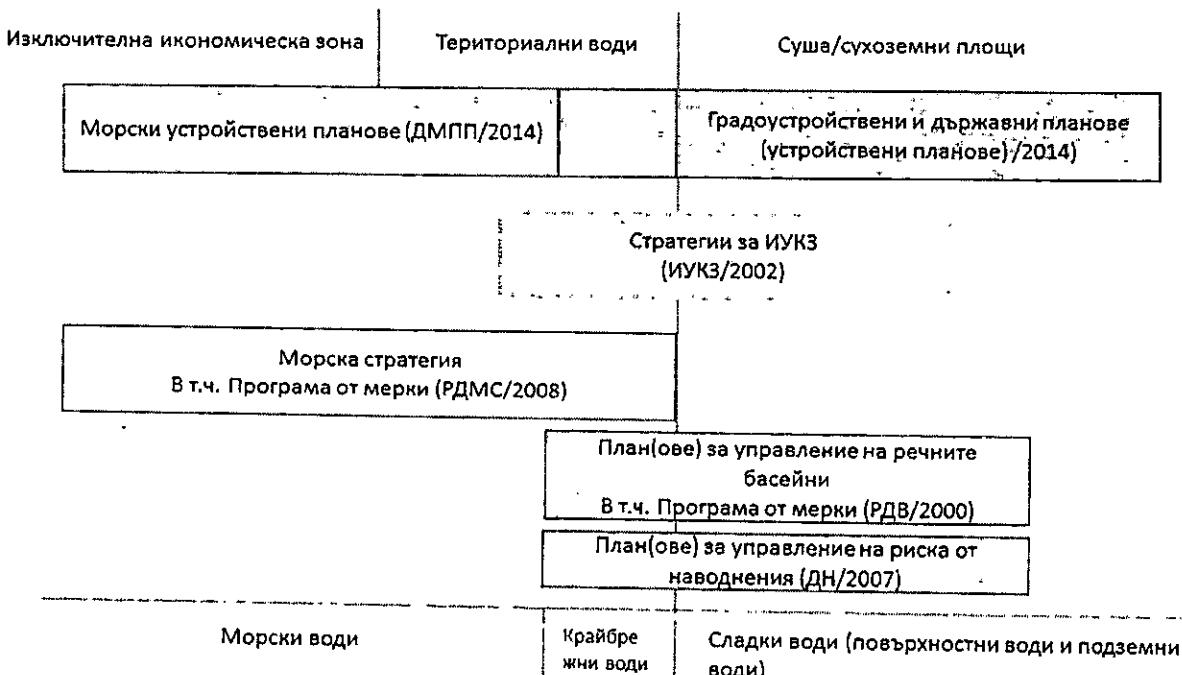
Политиките на ЕС за морските и крайбрежните води през последните години постепенно се развиват, като участието на обществеността вече е залегнало като основен принцип. От държавите членки се очаква да съставят документи за планиране по различните инструменти на ЕС, чийто географски обхват на приложение се припокрива с този на Морските стратегии по РДМС, като например:

Планове за управление на речните басейни съгласно РДВ и Планова за управление на риска от наводнения съгласно Директива за наводненията 2007/60/ЕО, като и двата вида планове обхващат крайбрежните води.

- Морски устроителни планове съгласно Директивата за морско пространствено планиране (МПП) 2014/89/ЕС, която се отнася за морски води, в т.ч. крайбрежни води или части от тях, освен в случаите, когато те попадат в градоустроителната или държавната устроителна система на съответната държава членка. Приложение VI от РДМС посочва управленски мерки, в т.ч. мерки, които влияят върху мястото и момента в който дадена дейност е допустимо да се случи; съответно РДМС посочва МПП като възможна мярка по РДМС.

- Интегрирано управление на крайбрежни зони (ИУКЗ), чиято цел е координирано изпълнение на различните политики, засягащи крайбрежните зони и свързани с дейности като опазване на природата, аквакултури, рибарство, селско стопанство, промишленост, производство на офшорна вятърна енергия, корабоплаване, туризъм, развитие на инфраструктурата и смекчаване на изменението на климата и адаптиране към него. На 30 май, 2002 г. е приета Препоръка на Европейския парламент и на Съвета относно прилагането на ИУКЗ в Европа (2002/413/EO).

Въпреки че всеки нормативен акт е посочил свой собствен географски обхват на действия, съществуват припокривания, които трябва да бъдат взети под внимание, за да се осигури ефикасен и последователен процес на планиране и за да се сведе до минимум дублирането на участието на заинтересованите страни.



Фигура 3 Нормативни актове, валидни за различните типове води

Програмата от мерки по чл. 13 от РДМС 2008/56/ЕО има връзка със следните международни, регионални и европейски нормативни документи и националното законодателство в областта на опазване на околната среда:

- ✓ Конвенция за опазване на Черно море от замърсяване
- ✓ Стратегически план за опазване и възстановяване на Черно море от замърсяване (2009);
- ✓ Международна конвенция за контрол и управление на корабните баластни води и утайки
- ✓ MARPOL 73/78 и свързаните Анекси
- ✓ Конвенция за биологично разнообразие
- ✓ Споразумение за опазването на китоподобните бозайници в Черно море, Средиземно море и съседната акватория на Атлантически океан (ACCOBAMS)
- ✓ Интегрирана морска политика
- ✓ Инициатива на ЕС „Син растеж“
- ✓ Рамкова директива за водите 2000/60/ЕС
- ✓ Директива за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (Хабитатна Директива 92/43/ЕИО) и свързаните с нея законодателства
- ✓ Директива за опазване дивите птици (Директива 2009/147/ЕО)

- ✓ Рамкова директива за отпадъците (Директива 2008/9/EО)
- ✓ Директива 91/271 / ЕИО относно пречистване на отпадъчните води от населените места
- ✓ Директива 2006 /7/ ЕС за водите за къпане
- ✓ Обща политика по рибарството (Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1962 на Комисията от 28.10.2015 г. за изменение на Регламент за изпълнение (ЕС) № 404/2011 за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 1224/2009 на Съвета от 20.11.2009 г. за създаване на система за контрол на Общността за гарантиране на спазването на правилата на общата политика в областта на рибарството; Регламент (ЕС) № 1380/2013 на Европейския Парламент и на Съвета от 11.12.2013 г. относно общата политика в областта на рибарството, за изменение на регламенти (ЕО) № 1954/2003 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за отмяна на регламенти (ЕО) № 2371/2002 и (ЕО) № 639/2004 на Съвета и Решение 2004/585/EО на Съвета.
- ✓ Директива 2014/89 / ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 23 Юли 2014 за установяване на рамка за морско пространствено планиране

Национално законодателство:

- Закон за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанища на Република България
 - Закон за рибарство и аквакултури
 - Закон за опазване на околната среда
 - Закон за биологичното разнообразие
 - Закон за защитените територии
 - Закон за водите
- и свързаните с тях подзаконови нормативни актове

Съгласно РДМС Република България изпълни задължението си и транспорнира Директива 2013/30/EС на Европейския парламент и на Съвета от 12 юни 2013 г. относно безопасността на свързаните с нефт и газ дейности в крайбрежни води и за изменение на Директива 2004/35/EО, като същата е транспорнирана в българското законодателство, чрез Наредба за изискванията за предотвратяване на аварии при търсене и проучване, или добив на подземни богатства – нефт и природен газ в териториално море, континенталния шелф и в изключителната икономическа зона на Република България в Черно море.

6. Регионално сътрудничество и трансгранично въздействие.

Правни аспекти:

Чл. 5, параграф 2 от РДМС: Държавите членки, които имат общ морски регион или подрегион, си сътрудничат, за да гарантират, в рамките на всеки морски регион или подрегион, че мерките, необходими за постигане на целите на настоящата директива, и по-специално че различните елементи на морските стратегии, посочени в букви а) и б), са последователни и координирани за целия морски регион или подрегион съобразно следния план за действие, към който съответните държави-членки се стремят да прилагат общ подход.

Чл. 6, параграф 1 от РДМС: За да се постигне координацията съгласно член 5, параграф 2, държавите членки използват, когато това е практически осъществимо и уместно, съществуващите регионални институционални структури за сътрудничество, включително структурите, създадени по силата на регионалните морски конвенции, в чийто обхват попада съответният морски регион или подрегион.

Чл. 6, параграф 2 от РДМС: С цел изработване и прилагане на морските стратегии, държавите членки, в рамките на всеки морски регион или подрегион, полагат всички възможни

усилия, като използват съответните международни форуми, включително механизмите и структурите на регионалните морски конвенции, за да координират действията си с трети страни, които имат суверенитет или юрисдикция върху води в същия морски регион или подрегион.

В този контекст държавите членки надграждат, доколкото това е възможно, върху съответните съществуващи програми и дейности, разработени в рамката на структури, създадени по силата на международни споразумения, като например регионалните морски конвенции.

Когато е уместно, координацията и сътрудничеството обхващат всички държави членки във водосборните басейни от даден морски регион или подрегион, в това число и държави без излаз на море, за да се даде възможност на държавите членки в съответния морски регион или подрегион да изпълнят своите задължения по настоящата директива, като използват съществуващи структури за сътрудничество, предписани в настоящата директива или в Директива 2000/60/ЕО.

В оценката от 2014 г. на първоначалното прилагане на чл. 8, 9 и 10 от РДМС от държавите членки, Европейската комисия подчертава необходимостта от повишено регионално сътрудничество и последователност в прилагането на чл. 6 РДМС. Спазвайки препоръките на Европейската комисия и разпоредбите на РДМС, България започва да си сътрудничи с Румъния още в ранните етапи на процеса на съставяне на ПоМ, за да гарантира последователността и съпоставимостта на мерките. България включва в този процес и Черноморската комисия. Три последователни проекта с подкрепата на ЕС финансират дейностите по координация, свързани с прилагането на РДМС, от които по време на Фаза II проектът АРКАДИС по РДМС за подкрепа на Черноморския регион за Общ документ за регионална координация на мерките по чл. 13 от РДМС в морски регион Черно море, пряко свързан с извеждането на трансгранични и координирани мерки (т.нар. „общи мерки“) за националните ПоМ на България и Румъния.

Последната дейност по координирано прилагане между България и Румъния е преразглеждането и актуализацията (съгласно чл. 17 от РДМС) на оценката на състоянието на морските води на държавите (чл. 8 от РДМС), определянето на ДСМОС (чл. 9 от РДМС) и екологичните цели (чл. 10 от РДМС) чрез „Обединяващ доклад за общи индикатори“ („обединяващия доклад“/„roof report“), който има за цел да подпомага докладването към ЕС за 2018 г. Този Обединяващ доклад представя по структуриран начин съгласуваните общи индикатори между двете държави членки на ЕС, като в хода на изготвянето му той е споделен с Черноморската комисия и с други черноморски държави. Целта е евентуално хармонизиране на параметрите и индикаторите за определяне и оценка на (доброто) състояние на морската среда в цяло Черно море. Обединяващият доклад осигурява координирана база за бъдещи преразглеждания на ПоМ.

По време на първия цикъл на прилагане, България разработи „общи мерки“, т.е. трансгранични мерки, координирани с Румъния, на базата на „стъпков подход“, в партньорство с АРКАДИС по финансирания от ЕС проект АРКАДИС по РДМС за подкрепа на Черноморския регион. Оперативното сътрудничество и двустранните срещи между България и Румъния още от най-ранния етап на планиране на мерките е изведено като добра практика за двустранно сътрудничество.

По време на стъпковия подход са избрани общи мерки, следващи няколко действия:

• Действие 1: Задълбочен анализ на антропогения натиск и въздействията и свързването им с възможни мерки.

• Действие 2: Разработване на първоначален списък от мерки на базата на действие 1, литературен обзор и експертни становища, събрани чрез събитие за изграждане на капацитета. Подробният списък съдържаше както съществуващи, така и нови мерки, но с ясно разграничение между двата вида мерки.

• Действие 3: Намаляване на първоначалния списък до съкратен списък, представящ предложените кандидати за координираните ПоМ на България и Румъния. Първоначалният подбор от мерки за съкратения списък е извършен от АРКАДИС и след това е обсъден и финализиран по време на друго събитие за изграждане на капацитета.

- Действие 4: За новите мерки, включени в съкратения списък, е извършен анализ на рентабилността и анализ на разходите и ползите, съгласно изискванията на РДМС. Съществуващите мерки не попадат в обхвата на действие 4.

За да се постигне последователност в този процес, е важно България и Румъния да изпълнят своевременно съответните стъпки по чл. 5, параграф 2 от РДМС при преразглеждане и актуализиране на ПоМ. За тази цел, както се установи насокоро, Смесената комисия за управление на водите (JCWM), създадена от България и Румъния съгласно Споразумението за сътрудничество в областта на управлението на водите, притежава потенциал да действа като платформа и механизъм за сътрудничество. Споразумението е подписано между Министерството на околната среда и водите на Република България и Министерството на околната среда и управлението на водите на Румъния на 12 ноември, 2004 г. в Букурещ. Дейностите, свързани с морските води, се извършват в рамките на Черноморската работна група на JCWM.

7. Обществени консултации

Линкове към публикуваното Резюме на проекта на програмата от мерки и приложениета към него:

Басейнова дирекция „Черноморски район“ (БДЧР):

http://www.bsbd.org/bg/merki_13_rdms.html

Министерство на околната среда и водите (МОСВ):

<http://www3.moew.government.bg/?show=top&cid=28&lang=bg>

РДМС изиска държавите-членки да организират процедура по обществено обсъждане, свързана с прилагането на директивата, за да се гарантира, че на всички заинтересовани страни са дадени навременни и ефективни възможности за участие. С този документ България изпълнява това изискване.

Както вече бе посочено, участието на заинтересованите страни беше осигурено на много по-ранен етап чрез обсъжданията на "дългия списък" на идентифицираните потенциални нови мерки (вижте точка 2.3. По-горе).

Консултации относно предложените нови (трансгранични и национални) мерки по член 13 от РДМС са проведени в периода септември - декември 2015 г. (преди официалните публични консултации). Басейнова дирекция Черноморски район и Министерството на околната среда и водите изпратиха официални запитвания до компетентните органи и съответните заинтересовани страни изброени в точка 2.3 по-горе, за изпращане на писмени бележки и коментари по проектоформуларите на мерките.

Отговори са получени от всички поканени органи / заинтересовани страни, но само няколко институции дадоха важна обратна връзка относно предложените нови мерки (тези от тях, свързани с риболов, корабоплаване, морски отпадъци, води за къпане, замърсители (драгажни материали)).

В допълнение, неокончателен вариант на ПоМ е представен на 25-та среща на Басейновия съвет, проведена на 14-ти Декември 2015 г. и анонсиран на различни семинари, свързани с опазването на околната среда, по-специално на тези с морска тематика.

Член 19 от РДМС изиска всяка държава-членка да организира процедура по обществени обсъждания за всеки етап от нейното прилагане. Държавите-членки трябва да гарантират, че на всички заинтересовани страни своевременно и ефективно е дадена възможност да участват, включвайки където е възможно, съществуващите структури или организации за управление.

Държавите-членки публикуват и предоставят на обществеността, за забележки, обобщения на елементи от своите морски стратегии или по свързаните с тях актуализации, както следва:

а) първоначалната оценка и определянето на добро състояние на околната среда, предвидени съответно в член 8, параграф 1 и член 9, параграф 1 (приключило през 2013 г.);

б) екологичните цели, определени съгласно член 10, параграф 1; (приключило през 2013 г.);

в) програмите за мониторинг, разработени съгласно член 11, параграф 1; (приключило през 2014 г.);

г) програмите от мерки, разработени съгласно член 13, параграф 2 (настоящият документ)

Процесът на участие на заинтересованите страни в процеса на изготвяне на ПоМ може да се обобщи по следния начин:

- Първоначална консултация (среща на заинтересованите страни) с основните органи и заинтересованите страни по трансгранични и национални мерки, е организирана на 03 юни, 2015 в град Варна. Това събитие се проведе в рамките на проект "Прилагане на Рамковата директива за морска стратегия (РДМС) в България - развитие на програми от мерки по статия 13".
- Първоначална консултация с основните органи и заинтересованите страни по трансгранични мерки бе организирана на 17 юни 2015 по време на среща във Варна в обхвата на проект, подпомаган от ЕК.
- Последващи консултации с основните заинтересовани страни във връзка с националните и трансграничните мерки бе организирана през септември 2015 г., посредством писмена процедура, извършена от Министерство на околната среда и водите и Басейнова Дирекция Черноморски район като основни отговорни органи за прилагане на РДМС в България.

8. Административни процеси.

Разработването на Морската стратегия е непрекъснат процес, който е в съответствие с изискванията на Наредбата за опазване на околната среда в морските води (НООСМВ), транспортираща РДМС 2008/56/ ЕО, приета с Постановление на Министерски съвет (ПМС) № 273 от 23.11.2010 г. (обн. ДВ № 94 от 30.11.2010 г., в сила от 30.11.2010 г.).

Компетентни органи по прилагане на РДМС съгласно чл. 3, ал. 1 от Наредбата за опазване на околната среда в морските води (НООСМВ):

1. Министерски съвет;
2. Министърът на околната среда и водите;
3. Директорът на Басейновата дирекция за Черноморски район
4. Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията;
5. Министърът на земеделието и храните;
6. Министърът на външните работи;
7. Министърът на регионалното развитие и благоустройството;
8. Министърът на икономиката,
9. Министърът на енергетиката
10. Министърът на туризма;
11. Министърът на здравеопазването;
12. Председателят на Българската академия на науките;

или оправомощени от тях длъжностни лица.

Задълженията на компетентните органи са посочени в чл. 3, ал. 2 от НООСМВ.

Съгласно Наредбата за опазване на околната среда в морските води (НООСМВ) се създава Консултивен съвет за координация между всички компетентни органи и други юридически и физически лица, които участват в разработването, обсъждането и изпълнението на Морската стратегия и програмата от мерки.